

Diagnoza instytucjonalna ZSRCKU w Wojśławicach

dot. technikum w zawodach technik rolnik, technik mechanizacji rolnictwa, technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki

1. Cele diagnozy

- określenie profilu uczniów (analiza sytuacji kobiet i mężczyzn, osób w gorszym położeniu, osób z niepełnosprawnościami, potrzeb i aspiracji zawodowych)
- określenie profilu nauczycieli (analiza sytuacji kobiet i mężczyzn, osób w gorszym położeniu, osób z niepełnosprawnościami, potrzeb i aspiracji pod względem podnoszenia i uzupełniania swoich kwalifikacji zawodowych i językowych, stosowanych metod nauczania oraz korzystania z nowoczesnych technologii)
- określenie jakości kształcenia zawodowego w technikum w ZSRCKU w Wojśławicach w zawodach technik rolnik, technik mechanizacji rolnictwa, technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki, w tym zdefiniowanie poziomu dopasowania kwalifikacji i kompetencji uczniów i absolwentów technikum w ZSRCKU w Wojśławicach w w/wym. zawodach do potrzeb rynku pracy
- ocena szkoły w zakresie posiadanej bazy dydaktycznej w pracowniach specjalistycznych i warsztatach szkolnych oraz określenie jej potrzeb w zakresie wyposażenia
- analiza działań szkoły w kontekście potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego oraz polityki edukacyjnej regionu

2. Krótki opis szkoły

- Liczba zatrudnionych nauczycieli i ich kwalifikacje: 40 nauczycieli, w tym 10 nauczycieli kształcenia zawodowego (7K/3M), w tym w zawodach technik rolnik, technik mechanizacji rolnictwa i technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki 7 nauczycieli (4K/3M)- ci sami nauczyciele w 3 zawodach.
- Liczba uczniów w szkole: 153 uczniów, w tym 87 uczniów technikum (32K/55M), w tym w zawodach technik rolnik 21(5K/16M), technik mechanizacji rolnictwa i technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki 30(30M)
- Podmioty z otoczenia, z którymi szkoła współpracuje w zakresie zawodów technik rolnik, technik mechanizacji rolnictwa i technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki : Polska Ekologia, Fundacja Młodzieżowej Przedsiębiorczości, CASE, NEW HOOLAND, Agros – Wrońscy, GS Szadek
- Szkoła realizuje zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze i rozwijające dla uczniów, ale sposób i możliwości ich realizacji sprawiają, że uczniowie niezbyt chętnie w nich uczestniczą .
- Nauczyciele w szkole uzupełniają i podnoszą swoje kwalifikacje na kursach i szkoleniach, ale pomimo to poziom swoich kwalifikacji określają, jako niewystarczający.

3. Grupy poddane badaniom

- 7 nauczycieli kształcenia zawodowego/instruktorów praktycznej nauki zawodu (4K/3M) w zawodach technik rolnik, technik mechanizacji rolnictwa i technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki
- 51 uczniów (5K/46M) w zawodach technik rolnik (5K, 16M), technik mechanizacji rolnictwa oraz technik mechanizacji rolnictwa i technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki - łącznie (30M)
- 5 pracodawców (4M/1K)

Osoby poddane badaniom pochodzą z woj. łódzkiego, z powiatu zduńskowolskiego i powiatów ościennych.

4. Narzędzia badawcze

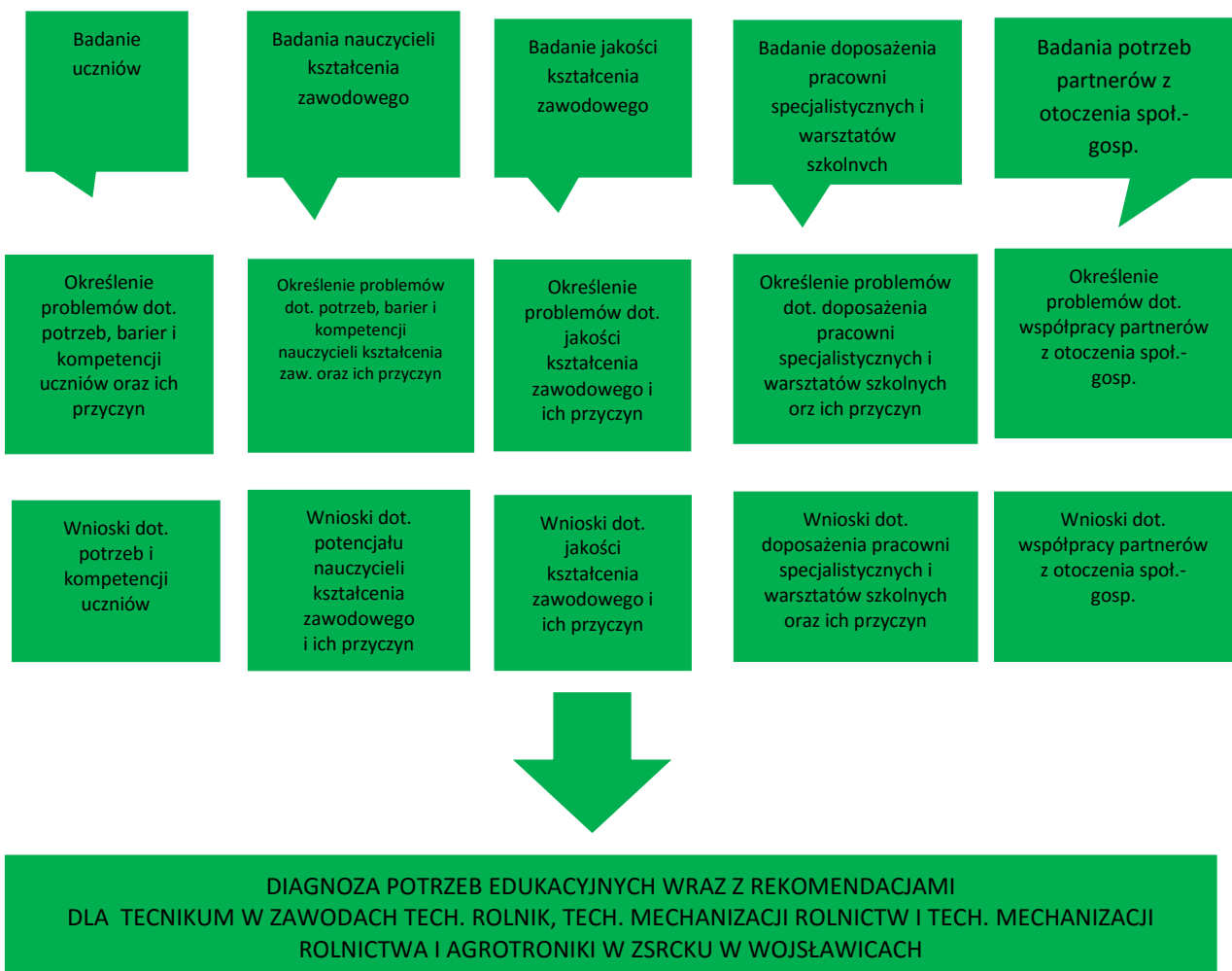
- PAPI - ankiety dla ucznia, dla nauczyciela, ankieta kwestionariusz wywiadu z dyrekcją
- TAPI- wywiad telefoniczny z pracodawcami

- analiza środków trwałych w ZSRCKU w Wojsławicach na podstawie spisu inwentarzowego oraz oceny ich stanu technicznego
- analiza wyników egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w technikum w ZSRCKU w Wojsławicach w zawodach technik rolnik, technik mechanizacji rolnictwa w 2016 roku.
- Analiza wyników ewaluacji wewnętrznej

5. Schemat realizacji diagnozy w technikum w ZSRCKU w Wojsławicach w zawodach technik rolnik, technik mechanizacji rolnictwa, technik żywienia i usług gastronomicznych.

Zespół ds. ewaluacji w ZSRCKU w Wojsławicach przeprowadził całościową i wielowymiarową diagnozę potrzeb i problemów w zakresie edukacji zawodowej w technikum w ZSRCKU w Wojsławicach w zawodach technik rolnik, technik mechanizacji rolnictwa, technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki, która obejmowała:

- zdefiniowanie i zdiagnozowanie obszaru, który poddany został analizie (w tym wypadku zdecydowano się na szerokie potraktowanie obszaru diagnozy obejmującego nie tylko uczniów i nauczycieli w ZSRCKU w Wojsławicach, ale również doposażenie pracowni, ich otoczenie, czyli pracodawców i instytucje rynku pracy)
- zbieranie danych rzucających nowe światło na problemy występujące w diagnozowanym obszarze (w ramach projektu zbierano dane zastane, jak i przeprowadzono szereg badań ilościowych i jakościowych)
- analiza danych zebranych w badaniach
- identyfikacja problemów, które mogą obejmować potrzeby edukacyjne (w identyfikację przyczyn i wielostronną analizę problemów zostali włączeni na zasadzie partnerstwa lokalni przedsiębiorcy)
- ustalenie ważności hierarchii problemów i potrzeb edukacyjnych
- zaproponowanie możliwych rozwiązań.

6. Kluczowe problemy w kontekście grup docelowych wpisujących się w obszary tematyczne wskazane dla konkursu oraz ich przyczyny

Niezadowolający poziom kompetencji zawodowych uczniów oraz niesatysfakcjonujące wyniki nauczania przedmiotów zawodowych. Uczniowie technikum w ZSRCKU w Wojśławicach przeważnie osiągają gorsze wyniki podczas egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe niż średnia dla województwa łódzkiego, np. w 2016 r. zaledwie 48% (R16). W zawodzie technik mechanizacji rolnictwa zdawalność wyniosła 70,59 % (M01). W zawodzie technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki nie odbył się jeszcze żaden egzamin. Z kolei badanie pracodawców wykazało, że prawie 40% spośród nich jest niezadowolonych z przygotowania zawodowego absolwentów do pracy. Analiza nie wykazała barier ze względu na płeć i niepełnosprawność. Analiza wykazała, że w szkole występują uczniowie w gorszym położeniu ze względu na sytuację materialną rodzin, odległość od szkoły i kłopoty z dojazdem.

Przyczyny: niewystarczająca motywacja, źle wyposażone warsztaty i pracownie szkolne, mało angażujące uczniów metody nauczania, szkolenie praktyczne prowadzone w warunkach, które nie odpowiadają realiom gospodarczym, zbyt mała współpraca nauczycieli z otoczeniem gospodarczym, zbyt dużo materiału do opanowania, niewystarczający poziom wykorzystania nowoczesnych technologii w procesie nauczania, w ofercie dydaktycznej technikum w ZSRCKU w Wojśławicach jest zbyt mało zajęć pozalekcyjnych, które pozwalałyby na poszerzanie wiedzy zdobytej na przedmiotach zawodowych i miały formę dodatkowych ćwiczeń praktycznych z wykorzystaniem nowoczesnej bazy, adekwatnej dla rzeczywistych warunków pracy. Większość uczniów mieszka daleko od szkoły i jest uzależniona od komunikacji publicznej, co stanowi poważną barierę, jeśli chodzi o ich uczestnictwo w zajęciach pozalekcyjnych. Niektórym uczniom brakuje środków finansowych na pokrycie wydatków związanych z edukacją (niskie dochody rodziny, wielodzietność, niepełne rodziny).

- Odczuwany przez nauczycieli deficyt kompetencji zawodowych, językowych (j. ang. branżowy) i TIK (wykorzystanie oprogramowania branżowego w dydaktyce); 100% nauczycieli przedmiotów zawodowych, zatrudnionych w technikum w ZSRCKU w Wojśławicach, choć posiada kompetencje w zakresie nauczanych przedmiotów, to uważa, że są one jednak niewystarczające, jeśli chodzi o nowoczesne technologie związane z nauczaniem przedmiotem. Badania wykazały także niewystarczający poziom znajomości języka obcego zawodowego oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych u nauczycieli, co negatywnie wpływa na wyszukiwanie i przekazywanie uczniom informacji zawodowych pochodzących z obcojęzycznych źródeł. Analiza nie wykazała barier ze względu na płeć i niepełnosprawność.

Przyczyny: Większość nauczycieli swoje kompetencje zdobyła wiele lat temu, a różne formy doskonalenia są poza ich zasięgiem ze względu na wysokie koszty.

- W szkole **brak pracowni agrotechniki i prac dokumentacji technicznej (dla TMRiA), pracowni produkcji rolniczej (TR) i pracowni przepisów ruchu drogowego (TMR), warsztaty szkolne są niedoposażone (posiadany sprzęt jest przestarzały)**, co wykazała analiza spisu inwentarzowego, ocena stanu technicznego wyposażenia oraz opinie nauczycieli i uczniów w zawodach technik rolnik, technik mechanizacji rolnictwa i technik rolnictwa i agrotechniki. Określono wykaz posiadanych środków rzeczowych na podstawie spisu z inwentarza z r. 2016 – *załącznik 1*

Przyczyny: brak środków finansowych na zakup nowoczesnego wyposażenia, zużywanie sprzętu, rozwój nowych technologii.

- **Brak nowoczesnych programów komputerowych do zawodów technik rolnik, technik mechanizacji rolnictwa, technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki** oraz nowoczesnej pracowni zawodowej, w której mogliby z nich korzystać. W ZSRCKU funkcjonują 2 pracownie informatyczne, jednak ich wyposażenie, zarówno w ocenie

uczniów, jak i nauczycieli daleko odbiega od ich oczekiwań. Tak sądzi 100 % uczniów i 100 % nauczycieli w zawodach technik rolnik, technik mechanizacji rolnictwa i technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki.

Przyczyny: wysokie ceny oprogramowania, brak środków finansowych na zakup oprogramowania i sprzętu komputerowego, postęp w technologiach informatycznych

- **Niedostateczna współpraca szkoły z otoczeniem społeczno-gospodarczym** i zbyt mały kontakt uczniów z realnymi warunkami pracy. Możliwość sprawdzenia się na rzeczywistym stanowisku pracy mają wszyscy uczniowie technikum w czasie praktyk zawodowych, natomiast podczas zajęć praktycznych - już niekoniecznie. Zajęcia praktyczne odbywają się w pracowniach szkolnych, które nie posiadają profesjonalnego, nowoczesnego, odpowiadającego wymogom rynku pracy, wyposażenia.

Przyczyny: Współpraca w tym zakresie napotyka liczne bariery. Obserwujemy ostatnio, że coraz trudniej jest nam znaleźć pracodawców chętnych do przyjmowania praktykantów, a praktyki nie zawsze odbywają się zgodnie z programem. Zdarza się, że musimy się godzić na praktyki nie do końca zgodne z programem, bo inaczej pracodawcy nie przyjęliby uczniów. Nasza współpraca z lokalnymi pracodawcami nie jest mocno rozwinięta. Z jednej strony, sądzimy, że pracodawcy w większości nie są zainteresowani współdziałaniem ze szkołami. Z drugiej strony, przyznajemy, że nasza inicjatywa w nawiązywaniu tego typu kontaktów jest niewystarczająca. Wskazują na to wyniki badania pracodawców – w opinii respondentów, brak chęci współpracy ze strony szkół jest drugim pod względem częstości występowania powodem niepodejmowania wspólnych działań. Ponadto, uważają oni, że szkoła przejawia zbyt wygórowane oczekiwania, zapominając o tym, że działaniami przedsiębiorców kieruje racjonalna kalkulacja zysków i strat, która wyznacza obszary podejmowanych przez nich działań.

6. Wnioski z analizy problemów

- **Potrzeba wsparcia uczniów w zdobywaniu kompetencji zawodowych oraz poprawa wyników nauczania w kształceniu zawodowym w technikum w ZSRCKU w Wojsławicach.**

78% uczniów deklaruje w badaniu chęć uczestniczenia w dodatkowych kursach i stażach. Uczniowie technikum w zawodzie technik rolnik, technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki chcieliby uczestniczyć w kursach: **chemizacyjnym (10 osób-2K/8M), inseminatora (4 osób-4M TR), obsługi wózków widłowych (11 osób-8M/3K: 3K/2M z TR; 3M zTMR i 3M z TMRiA)), spawania MAG/MIG/TIG (5 osób-5M; 2TR,2TMR, 1TMRiA), kombajnisty (10 osób- 10M: 4TR/4TMRiA/2TMR).**

15 uczniów TR (3K/12M) deklaruje chęć wzięcia udziału w szkoleniu "Zarządzanie, organizacja i planowanie pracy w gospodarstwie rolnym, w tym wykorzystanie technik komputerowych". 10 uczniów TMR (M) deklaruje chęć wzięcia udziału w szkoleniu "Pierwsza pomoc przedmedyczna dla osób poszkodowanych w wypadkach komunikacyjnych". 20 UP TR/TMR/TMRiA deklaruje udział w szkoleniu "Zasady doboru narzędzi do wybranych zabiegów obróbki ręcznej i mechanicznej". 17 ucz. TMRiA deklaruje udział w szkoleniu "Zasady doboru przyborów rysunkowych i narzędzi kreślarskich".

88% badanych uczniów we wszystkich w/wym. zawodach deklaruje także chęć uczestniczenia **w stażach u pracodawców**, co pozwoli im na zdobycie doświadczenia zawodowego oraz skonfrontowanie zdobytej w szkole wiedzy i umiejętności z rzeczywistymi warunkami pracy.

Nauczyciele technikum w ZSRCKU w Wojśławicach (100%), są świadomi wagi kompetencji, jakie mogą zdobyć uczniowie na kursach i szkoleniach oraz tego, że kompetencje takie dają uczniom szansę szybszego awansu zawodowego i lepszej, bo konkurencyjnej pozycji w rywalizacji o miejsce pracy.

Potrzeby te potwierdzają wnioski i rekomendacje zawarte w *Analizie sytuacji szkolnictwa zawodowego w woj. łódzkim*, z których wynika, że podnoszenie kompetencji i kwalifikacji zawodowych uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego, w tym nabywanie twardych umiejętności technicznych jest ważnym aspektem kształcenia zawodowego. Na braki w tym obszarze wskazuje wysokie zapotrzebowanie, zgłaszane przez 87% placówek. Jedną z form wsparcia w tym zakresie, wskazaną we wnioskach i rekomendacjach w/w publikacji jest organizowanie staży i praktyk zawodowych we współpracy z pracodawcami.

- **Potrzeba wzrostu kompetencji nauczycieli**

Nauczyciele chcieliby podnieść swoje kompetencje zawodowe, by skuteczniej przygotowywać uczniów do wejścia na rynek pracy i do uzyskania kwalifikacji zawodowych (poprawa zdawalności egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe). Jako najlepszy sposób podniesienia swoich kompetencji wskazują kursy zawodowe i studia podyplomowe. Deklarują chęć uczestniczenia w **studiach podyplomowych: Doradztwo w żywieniu i gospodarka paszowa (1 nauczyciel w zawodzie technik rolnik - 1M), Rachunkowość gospodarstw rolniczych i przedsiębiorstw (1 nauczyciel w zawodzie technik rolnik - 1K). Dwóch nauczycieli w zawodach TMR i TMRiA (2M) deklaruje chęć uczestniczenia w kursach spawania. 1 nauczyciel w zaw. TR deklaruje chęć uczestniczenia w kursie inseminatora (K).**

W opinii nauczycieli na temat przydatności języka angielskiego zawodowego, 100% badanych (w zawodach technik rolnik, technik mechanizacji rolnictwa, technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki (4M,4K) odczuwa deficyt takich kompetencji i chciałoby poprawić swoje umiejętności w tym zakresie. **Język angielski branżowy** uważają za przydatny w poszukiwaniu i analizowaniu anglojęzycznych informacji zawodowych w Internecie, a także podczas poszukiwania partnerów zagranicznych dla szkoły i wyjazdów studyjnych za granicę. Kompetencje językowe pozwolą na przygotowanie bardziej interesujących i wartościowych zajęć dla uczniów zajęć dla uczniów. Wszyscy nauczyciele deklarują chęć korzystania w procesie dydaktycznym z **oprogramowania branżowego**, co podniosłoby, ich zdaniem efektywność kształcenia. Chcieliby uczestniczyć w szkoleniach, które ich do tego przygotowują. Potrzeby nauczycieli w ZSRCKU w Wojśławicach są potwierdzeniem danych uzyskanych przez autorów *Analizy sytuacji szkolnictwa zawodowego w woj. łódzkim*. Najwięcej, bo aż 64% z nich wskazało na potrzebę szkoleń branżowych podnoszących kwalifikacje, wiele szkół wskazało także na doksztalcenie w zakresie stosowania nowoczesnych technologii informatycznych w nauczaniu zawodu (56%) oraz szkolenia w zakresie innowacyjnych metod nauczania zawodowego (50%). Nauczyciele w woj. łódzkim widzą także potrzeby doskonalenia w zakresie stosowania nowoczesnych technologii (23%), kursów językowych oraz w zakresie TIK (26%)

- **Konieczność poprawy wyposażenia pracowni zawodowych i warsztatów szkolnych dla zawodów technik rolnik, technik mechanizacji rolnictwa oraz technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki w nowoczesny sprzęt dydaktyczny**

Unowocześnianie sprzętu, za pomocą którego realizowane jest kształcenie zawodowe, aktualizowanie kompetencji nauczycieli oraz wdrażanie innowacyjnych metod nauczania stanowią czynniki kluczowe nie tylko dla podnoszenia jakości kształcenia zawodowego, ale nawet dla utrzymania jej na dotychczasowym poziomie - tak twierdzi 100 % nauczycieli i 80% uczniów we wszystkich w/w zawodach. Uczniowie i nauczyciele chcieliby także korzystać z nowoczesnie wyposażonych pracowni dla ich zawodów: **TMRiA - z pracowni agrotechniki i pracowni dokumentacji technicznej, TMR- z pracowni przepisów ruchu drogowego, TR- z pracowni produkcji rolniczej, a wszyscy z nowoczesnie wyposażonych warsztatów szkolnych.** Posiadane wyposażenie w pracowniach i warsztatach szkolnych jest przestarzałe i z niewielkimi wyjątkami nie przystaje do realiów gospodarczych. Sytuacja ta potwierdza dane zamieszczone w *Analizie sytuacji szkolnictwa zawodowego w woj. łódzkim*. Na konieczność modernizacji lub doposażenia pracowni wskazuje blisko 80% szkół. Ocena ta wynika z wysokiego stopnia zużycia istniejącego sprzętu, konieczności dostosowywania pracowni do nowych kierunków kształcenia, dostosowywania wyposażenia pracowni do technologii wykorzystywanych na stanowiskach pracy w przedsiębiorstwach w celu odtworzenia w pracowniach naturalnych warunków miejsca pracy oraz dostosowywania pracowni pod kątem nowych wymogów dotyczących podstawy programowej i egzaminowania w zakresie kwalifikacji zawodowych. Wykaz elementów wyposażenia oraz niezbędnych prac adaptacyjnych w/w pracowni – załącznik2

- **Konieczność poszerzenia zakresu wykorzystania innowacyjnych metod nauczania w technikum w ZSRCKU, w tym wykorzystania komputera jako narzędzia pracy.**

Dobra szkoła to szkoła nieustannie poszukująca innowacyjnych, atrakcyjnych i skutecznych metod nauczania pomagających w kreowaniu przyciągających uczniowską uwagę sytuacji dydaktycznych. Trzeba pamiętać, że współczesna młodzież wręcz otoczona jest różnymi urządzeniami związanymi z nowymi technologiami, stąd też wykorzystywanie, przez nauczycieli różnych przedmiotów zawodowych, technologii informatycznych przynosi bardzo dobre efekty dydaktyczne. Technologie te umożliwiają stosowanie metody projektów, stymulującej samodzielną pracę ucznia. Trzeba podkreślić, że współczesna szkoła powinna przygotowywać swoich uczniów do samodzielnego rozwiązywania problemów, a takiego zadania nie jest w stanie wykonać placówka ograniczająca się do wykładowego, schematycznego przekazu wiedzy. Nauczyciele zwracają uwagę na trudności stosowania autorskich metod i innowacyjnych narzędzi w pracy z uczniami przede wszystkim, ze względu na brak specjalistycznego oprogramowania niezbędnego w nauczaniu przedmiotów zawodowych w w/w zawodach. Zarówno uczniowie, jak i nauczyciele wskazują na konieczność zakupienia takiego oprogramowania.

- **Konieczność szerszej współpracy technikum w ZSRCKU w Wojsławicach w zawodach technik rolnik, technik mechanizacji rolnictwa, technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki z partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego (pracodawcami i instytucjami rynku pracy).**

Zakorzenie ponadgimnazjalnej szkoły zawodowej w jej gospodarczym otoczeniu to najlepsza gwarancja możliwej do uzyskania zgodności kształcenia zawodowego z potrzebami rynku pracy. Zakres i jakość współpracy zależy od wszystkich wchodzących w nią partnerów, trzeba jednak podkreślić, że stroną wiodącą winna być zawsze szkoła. Takie współdziałanie wzmacnia potencjał jakościowy szkoły oraz jej pozycję na rynku edukacyjnym. Jest również jednym z najważniejszych czynników

wspierających zatrudnienie absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych. Ogromne znaczenie dla sprawnego funkcjonowania lokalnego rynku pracy ma również podejmowanie wspólnych inicjatyw przez wszystkich jego kluczowych aktorów – pracodawców, ponadgimnazjalne szkoły zawodowe oraz instytucje rynku pracy. Pozwala to na wymianę informacji o działalności poszczególnych podmiotów oraz koordynację podejmowanych przez nie działań i realizowanych przedsięwzięć. Ponadto wyniki zamieszczone w *Analizie sytuacji szkolnictwa zawodowego w woj. łódzkim* wykazały wzrost zapotrzebowania pracodawców na pracowników, co jest atutem szkoły zawodowej współpracującej z pracodawcami (łatwość w zdobyciu pracy po ukończeniu szkoły dzięki współpracy szkół z pracodawcami).

Wykaz załączników:

- Załącznik 1 - Lista posiadanego sprzętu, wyposażenia pracowni i warsztatów dla zawodów technik rolnik, technik mechanizacji rolnictwa i technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki (lista sprzętu, liczba sztuk, stan posiadanego wyposażenia i poziom dopasowania do wymogów programowych lub stawianych przez współpracujących pracodawców, źródło sfinansowania zakupu).
- Załącznik 2 - Zapotrzebowanie w zakresie wyposażenia pracowni i warsztatów dla zawodów technik rolnik, technik mechanizacji rolnictwa i technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki